NN 105/2017 (27.10.2017.), Odluka o efektivnoj kamatnoj stopi

HRVATSKA NARODNA BANKA

2417

Na temelju članka 304. točke 1. Zakona o kreditnim institucijama (»Narodne novine«, br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) i u vezi s člankom 17. Zakona o stambenom potrošačkom kreditiranju (»Narodne novine«, br. 101/2017.), članka 13. stavka 3. Zakona o kreditnim unijama (»Narodne novine«, br. 141/2006., 25/2009. i 90/2011.) i članka 43. stavka 2. točke 9. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (»Narodne novine«, br. 75/2008. i 54/2013.) guverner Hrvatske narodne banke donosi

ODLUKU
O EFEKTIVNOJ KAMATNOJ STOPI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet odluke

Članak 1.

(1) Ovom Odlukom propisuje se metodologija izračuna i elementi za potrebe jedinstvenog izračuna efektivne kamatne stope (u nastavku teksta: EKS).

(2) Ovom se Odlukom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 60, 28. 2. 2014.).

Obveznici primjene

Članak 2.

(1) Obveznici primjene ove Odluke jesu subjekti koji pružaju usluge potrošačima:

1. kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad,

2. kreditna institucija države članice koja u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija osnuje podružnicu na području Republike Hrvatske ili je ovlaštena neposredno pružati uzajamno priznate usluge na području Republike Hrvatske,

3. podružnica kreditne institucije iz treće zemlje koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za osnivanje podružnice iz treće zemlje,

4. kreditna unija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad,

5. vezani kreditni posrednik sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koji je od Hrvatske narodne banke dobio odobrenje za pružanje usluga kreditnog posredovanja i

6. kreditni posrednik iz druge države članice koji je ovlašten pružati usluge kreditnog posredovanja na teritoriju Republike Hrvatske.

(2) Za potrebe ove Odluke, u slučajevima kada kreditna unija nudi i odobrava kredite svojim članovima, oni se smatraju potrošačima.

Pojmovi

Članak 3.

Pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

1) *Efektivna kamatna stopa* jest kamatna stopa koja iskazuje ukupne troškove kredita za potrošače, izražena kao godišnji postotak ukupnog iznosa kredita, te izjednačuje na godišnjoj osnovi sadašnju vrijednost svih postojećih ili budućih obveza (povlačenje novca/tranše, otplata i naknada) ugovorenih između vjerovnika i potrošača.

2) *Složeni kamatni račun* jest kamatni račun kod kojega se obračunata kamata za prvo obračunsko razdoblje pribraja početnoj glavnici, pa se u idućem obračunskom razdoblju obračunava kamata na početnu glavnicu uvećanu za iznos kamate iz prvog razdoblja. U svakom sljedećem obračunskom razdoblju kamata se obračunava na preostalu glavnicu uvećanu za obračunatu kamatu iz prethodnoga obračunskog razdoblja.

3) *Dekurzivni obračun kamate* jest obračun kod kojega se kamata obračunava i pribraja glavnici, odnosno isplaćuje na kraju obračunskog razdoblja. Pri ovakvom načinu obračuna kamata se obračunava od početne vrijednosti, tj. od glavnice s početka osnovnoga obračunskog razdoblja.

4) Ako ovom Odlukom nije drugačije definirano, za potrebe Odluke primjenjuju se definicije iz zakona kojima se uređuje potrošačko kreditiranje.

II. METODOLOGIJA IZRAČUNA EKS-a

Način izračuna EKS-a

Članak 4.

EKS se izračunava kao dekurzivna kamatna stopa iskazana na godišnjoj razini primjenom složenoga kamatnog računa, pri čemu se diskontirani novčani primici izjednačuju s diskontiranim novčanim izdacima koji se odnose na odobrene kredite odnosno primljene depozite.

Matematička podloga za izračun EKS-a

Članak 5.

(1) Osnovna jednadžba kojom se izračunava EKS izjednačuje na godišnjoj razini ukupnu sadašnju vrijednost povlačenja tranše s jedne strane i ukupnu sadašnju vrijednost otplata i uplaćenih naknada s druge strane, tj.:

$$\sum_{k=1}^{m} C_k (1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1+X)^{-s_l},$$

gdje oznake imaju sljedeća značenja:

X = EKS,

m = broj posljednjeg povlačenja tranše,

k = broj povlačenja tranše, dakle $1 \leq k \leq m$,

C_k = iznos povlačenja tranše k,

t_k = razdoblje, izraženo u godinama i dijelovima godine, između datuma prvog povlačenja tranše i datuma svakog sljedećeg povlačenja tranše,

dakle $t_1 = 0$,

m' = broj posljednje otplate ili uplate naknada,

l = broj otplate ili uplate naknada,

D_l = iznos otplate ili uplate naknada,

S_l = razdoblje, izraženo u godinama i dijelovima godine, između datuma prvog povlačenja tranše i datuma svake otplate ili uplate naknade.

(2) Pri izračunu EKS-a obveznik primjene iz članka 2. ove Odluke uzima u obzir sljedeće:

a) Iznosi koje plaćaju obje strane u različitim trenucima nisu nužno jednaki i ne plaćaju se nužno u jednakim razdobljima.

b) Početni datum jest datum prvog povlačenja tranše.

c) Razdoblja između datuma korištenih u izračunima izražavaju se u godinama ili dijelovima godine. Pretpostavlja se da godina ima 365 dana (odnosno da prijestupna ima 366 dana), 52 tjedna ili 12 jednakih mjeseci. Pretpostavlja se da jednaki mjesec ima 30,41666 dana (tj. 365/12), bez obzira na to radi li se ili ne o prijestupnoj godini.

Ako se razdoblja između datuma korištenih u izračunima ne mogu izraziti kao cijeli brojevi tjedana, mjeseci ili godina, razdoblja se izražavaju kao cijeli broj jednog od tih razdoblja u kombinaciji s brojem dana. Kada se koriste dani:

1. broji se svaki dan, uključujući vikende i praznike,

2. jednaka razdoblja, a potom dani, broje se unatrag do datuma početnog povlačenja tranše,

3. duljina razdoblja dana dobiva se isključivanjem prvog dana i uključivanjem posljednjeg dana te se izražava u godinama dijeljenjem tog razdoblja brojem dana (365 ili 366) cijele godine brojeći unatrag od posljednjeg dana do istog dana prethodne godine.

d) Rezultat izračuna izražava se točnošću od dva decimalna mjesta. Ako je broj koji se nalazi na sljedećem decimalnom mjestu veći od 5 ili jednak 5, broj na prethodnom decimalnom mjestu uvećava se za jedan.

e) Jednadžba se može drugačije napisati pomoću jedinstvenog iznosa i koncepta tokova (A_k), koji će biti pozitivni ili negativni, odnosno isplaćeni ili primljeni tijekom razdoblja od 1 do n, izraženih u godinama, tj.:

$$S = \sum_{k=1}^{n} A_k (1+X)^{-t_k},$$

pri čemu S označuje sadašnje stanje tokova. Ako je cilj održati ekvivalentnost tokova, vrijednost će biti nula.

(3) Iznimno od stavka 2. pod c) ovog članka pri izračunu EKS-a za depozite koristi se stvarni (kalendarski) broj dana u mjesecu i 365/366 dana u godini.

Izračun EKS-a

Članak 6.

(1) Izračun EKS-a temelji se na pretpostavci da će odredbe ugovora biti važeće tijekom ugovorenog razdoblja te da će vjerovnik i potrošač ispunjavati svoje obveze prema uvjetima i rokovima iz ugovora.

(2) Pri izračunu EKS-a tijekom trajanja ugovornog odnosa kreditna institucija izračunava EKS na datum izračuna na način da pretpostavlja povlačenje preostalog iznosa glavnice u tom obračunskom razdoblju u kojem se traži izračun EKS-a uvažavajući sve ostale pretpostavke iz ove Odluke kao da je riječ o izračunu EKS-a prilikom ugovaranja kreditnog odnosa. Svi novčani tokovi koji su prethodili izračunu EKS-a u tijeku trajanja ugovornog odnosa se zanemaruju, uključujući i sve novčane tokove temeljem sigurnosnog novčanog pologa ako je isti bio uplaćen prije datuma izračuna EKS-a

(3) U slučaju ugovora o kreditu koji sadržavaju odredbe koje dopuštaju promjenu kamatne stope, i ako je primjenjivo, naknada sadržanih u EKS-u, ali koje se ne mogu odrediti na dan izračuna, EKS se izračunava uz pretpostavku da će kamatna stopa i ostali troškovi ostati fiksni u odnosu na razinu utvrđenu na dan sklapanja ugovora.

(4) Pri izračunu EKS-a obveznik primjene iz članka 2. ove Odluke dužan je koristiti se pretpostavkama iz članka 7. ove Odluke.

(5) Za ugovore o stambenom potrošačkom kreditu ukupan trošak kredita u smislu ove Odluke definiran je člankom 17. Zakona o stambenom potrošačkom kreditu.

(6) Za ugovore o kreditu na koje se primjenjuje Zakon o potrošačkom kreditiranju i ostale ugovore o kreditu, ukupan trošak kredita u smislu ove Odluke uključuje troškove propisane člankom 2. stavkom 1. točkom 7. Zakona o potrošačkom kreditiranju.

(7) Kada je za odobravanje ugovora o potrošačkom kreditu ili za odobravanje ugovora o potrošačkom kreditu pod uvjetima pod kojima se nudi na tržištu obvezno sklapanje ugovora o dodatnim uslugama koje se odnose na ugovor o potrošačkom kreditu, posebice o osiguranju, tada se njihov trošak treba uključiti u izračun EKS-a, neovisno o tome je li potrošač sam odabrao tu uslugu između više ponuđenih dodatnih usluga. Smatra se da sklapanje ugovora o dodatnim uslugama nije obvezno ako:

– je potrošač unaprijed informiran i može izabrati u bilo kojem trenutku trajanja ugovornog odnosa između usluga koje je ponudio vjerovnik uključujući i mogućnost zadržavanja istih ugovornih uvjeta, ali bez te dodatne usluge,

– potrošač može odustati od dodatne usluge u bilo kojem trenutku ugovornog odnosa i prestati plaćati troškove te dodatne usluge bez dodatnih troškova i utjecaja na uvjete ugovora o kreditu.

(8) U izračun EKS-a kod stambenih potrošačkih kredita ne uključuje se trošak poreza na promet nekretnina. Pri izračunu EKS-a na depozite ne uključuje se iznos predujma poreza i prireza na dohodak od primitaka po osnovi kamata.

(9) EKS se dodatno prilagođuje jednokratnim ekvivalentom utjecaja diskontiranih novčanih primitaka i izdataka po osnovi novčanog pologa koji služi za osiguranje naplate kredita i troškove police mješovitoga životnog osiguranja (osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja). Efektivna kamatna stopa prilagođena za utjecaj novčanog pologa i police mješovitoga životnog osiguranja dobiva se kao umnožak efektivne kamatne stope i korektivnog faktora. Korektivni faktor je kvocijent ukupnih diskontiranih isplata kredita i ukupnih diskontiranih isplata kredita umanjenih za ukupne diskontirane tokove novčanog pologa ili police mješovitoga životnog osiguranja. Korektivni faktor ne može biti manji od jedan.

Efektivna kamatna stopa prilagođena za utjecaj novčanog pologa i police mješovitoga životnog osiguranja izračunava se prema formulama: